

This eChok volume of
Genesis ~ Volume 1

Dedicated in loving memory of
**Joseph and Adele
Mizrahi ל"ה**

by their son ~ David

and in memory of

Arthur Sulcov ל"ה

*by his loving wife Esther
and children ~ Robert and Sherry*

In memory of
**Jacob and Mary
Hidary**

By their Children

ימין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד' דמילוי יוד דשם ב"ן להשאר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

ז וּלְוֹת תּוֹרֵי רֵהַט אַבְרָהָם
 וּדְבַר בַּר תּוֹרֵי רִכְיָד וְטֵב וְיֵהָב
 לְעוֹלָמָא וְאוּחֵי לְמַעַבְד יִתְיָה:
 ח וְנָסִיב שְׁמֶן וְחֻלֵּב וְכַר תּוֹרֵי
 דִּי עֵבֵד וְיֵהָב קַדְמֵיהוֹן וְהוּא
 מְשַׁמֵּשׁ עֲלוֹיְהוֹן תַּחֲוֹת אֵילָנָא
 וְאֶכְלוּ: ט וְיֹאמְרוּ לִיהָ אֵן שָׂרָה

ז וְאֶל־הַבָּקָר רִץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר רֶךָ
 וְטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנְּעָר וַיִּמְהַר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ:
 ח וַיִּקַּח חֲמָאָה וְחֻלֵּב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה
 וַיִּתֵּן לַפְּנֵיהֶם וְהוּא עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ
 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיךְ שָׂרָה אֲשֶׁרְךָ

(7) Then Avraham ran to the cattle, and he took a young bull, a tender and a good one, and he gave [them] to the young lad, hurrying [him] to prepare it.
 (8) And he took cream and milk, and then the young bull that he had prepared, and set it before them. And he stood over them, under the tree, while they ate.
 (9) And they said to him: Where is your wife, Sarah? He said: Here in the tent.

RASHI

רש"י

(7) **A young bull, a tender and a good one** — [This unusual way of expression is explained to mean that] there were three bulls [taken by Avraham], in order to provide [his guests] with [the royal delicacy of] three tongues with mustard (Bava Metzia 86b). **[He gave them] to the young lad** — This refers to Yishmael. [Avraham's involving Yishmael was] for the purpose of educating him in the

(ז) בֶּן בָּקָר רֶךָ וְטוֹב. שְׁלֹשׁ פָּרִים הָיוּ כְּדִי לְהַאֲכִילָן שְׁלֹשׁ לְשׂוֹנוֹת בְּהַרְדָּל: אֵל הַנְּעָר. זֶה יִשְׁמַעֵאל לְחֻנְכוֹ בְּמִצּוֹת: (ח) וַיִּקַּח חֲמָאָה וְגו'. וְלָחֶם לֹא הָבִיא לְפִי שֶׁפָּרְסָה שָׂרָה נָדָה שְׁחֹרֵר לָהּ אוֹרַח כְּנָשִׁים אוֹתוֹ הַיּוֹם וְנִטְמָאָה הָעֵסָה: חֲמָאָה. שׁוֹמֵן הַחֻלֵּב שְׁקוּלָטִין מֵעַל פְּנֵיו: וּבֶן הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה. אֲשֶׁר תִּקֵּן. קָמָא קָמָא שְׁתִּיקוֹן אֲמַטִּי וְאִתִּי קָמִיָּה: וַיֹּאמְרוּ. נִרְאוּ כְמוֹ שְׂאֵבֵל מִכָּאן שְׁלֹא יִשְׁנֶה אָדָם מִן הַמְּנַהֲגִים: (ט) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו. נְקוּד עַל אִי"ו שְׂבָאֵלִיו. וְתַנְיָא רַבִּי

commandments (Bereishit Rabbah 48:13). (8) **And he took cream [and milk, and then the young bull]** — but he did not bring the bread. [This was] because Sarah began to menstruate, for the way of women had returned to her that very day, and the dough [that she had been kneading] had consequently become impure [and thus unfit to serve to those who were particular about eating even mundane bread in purity] (Bava Metzia 87a). **חמאה** — This is the fatty part of milk, which is skimmed off its surface [namely, the "cream"]. **ובן הבקר** — [literally, "and the young bull that he had made," meaning:] "... that he had prepared." [But were there not three bulls? If so, why does our verse use the singular form "And he took ... the young bull that he had prepared"? Because the tongues of the three bulls were being prepared together, and] as soon as each one was ready, whichever was the earliest, Avraham would immediately bring it before them (Bava Metzia 86b). **While they ate** — [Angels do not eat physical food, but our verse explains that] they appeared as if they were eating. From here we learn that a person must not act differently from the [accepted local] custom. (ibid.) (9) **And they said to him** — The letters איו of the word אליו, "to him," have dots placed over them. Now, we have learnt in a beraita: Rabbi Shimon the son of Elazar says,

אֶתְךָ וְאָמַר הָאֵל בְּמִשְׁכְּנָא:
י וְאָמַר מִתְּב אֲתוּב לְוֹתְךָ כְּעֵדָן
דְּאֲתוּן קִימִין וְהָאֵל בְּרַ לְשָׂרָה

וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֵהָלִי: , וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶשׁוּב
אֵלַיךְ כְּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה-בֵן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ

(10) And he said, [so says God:] I shall surely return to you at this time, next year and your wife, Sarah, will indeed have a son. And Sarah was listening at

RASHI

רש"י

[In the case of a word in Scripture that has dots placed over some of its letters,] wherever the undotted letters outnumber the dotted letters, you [read the undotted letters as an independent word within the major word, and use its meaning to thus] expound the undotted letters. Here, however, [since three out of the four letters in the word אליו are dotted,] the dotted letters outnumber the undotted ones. Consequently, we must expound the dotted letters. [Now, the dotted letters together are read as אי, meaning

שמעון בן אלעזר אומר כל מקום שהכתב רבה על הנקודה אתה דורש הכתב וכו' וכאן הנקודה רבה על הכתב ואתה דורש הנקודה שאף לשרה שאלו איז אברהם. למדנו שישאל אדם באכסניא שלו לאיש על האשה ולאשה על האיש (בבא מציעא דף פ"ז איתא יודיעין היו מלאכי השרת שרה אמנו היכן הייתה אלא להודיע שצנועה הייתה כדי לחבבה על בעלה אומר רבי יוסי בר חנינא כדי לשגר לה כוס של ברכה): הנה באהל. צנועה היא: (י) כעת חיה. כעת הזאת לשנה הבאה ופסח היה ולפסח הבא נולד יצחק מדלא קרינן כעת (בשן"א)

“where is he?” (see Exodus 2:20) And the explanation is that apart from the angels asking Avraham איה, “where is she?” i.e., “where is ... Sarah,”] they also asked Sarah, אי, [“where is he?” i.e.,] “where is Avraham?” We learn from this, that a person should inquire of his host — asking the man about his wife, and the woman about her husband. The following is taught in Tractate Bava Metzia (87a): Those ministering angels knew exactly where Sarah our matriarch was. However, [they asked where she was,] in order to show Avraham that she was indeed a modest woman [for although she had been actively involved in the preparations of the hospitality, nevertheless, the whole time, she remained modestly out of sight, behind the tent door]. This, for the purpose of making her [even more] endearing to her husband. Rabbi Yosi Bar Chanina says: [The angels asked where Sarah was,] in order to send her the cup of [wine, over which the] blessing [after the meal had been recited, for it is a custom to drink a little from that “cup of blessing.” And Avraham could not send this cup to her, for Sarah had become impure (see Rashi verse 8 above) and would render the rest of the wine in the cup, impure (see Siftei Chachamim)]. **Here in the tent** — [The angels asked where Sarah was, to show Avraham how modest she was (see preceding Rashi). And they achieved this, by having Avraham express this himself, when he responded, “She is here, in the tent, for] she is modest.” (10) **כעת חיה** — [This means:] “At this time, next year.” And it was Pesach, and indeed, on the following Pesach, Yitzchak was born (Seider Olam). [The fact that it was a particular time being referred to, namely, “at this time,” is indicated by] the word **כעת** not being vocalized [with a sheva under the letter כ, in which case the word,] ke-eit [would have meant “at a time”]; rather, [the כ is vocalized with a kameitz under it, and thus, the word] ka-eit [means “at the time,” i.e., at a specific time, namely, now]. Hence, the expression

וְשָׂרָה שִׁמְעַת פֶּתַח הָאֵהָל וְהוּא אַחֲרָיו: אֲתַתְךָ וְשָׂרָה שִׁמְעַת בְּתַרְעַ
מִשְׁכַּנָּא וְהוּא אַחֲרֵיהּ:

the entrance of the tent, which was behind him.

RASHI

כעת חיה means: “At this time when you will have life (חיה),” i.e., when you will be well and alive [that is to say, “Just as you are alive and well today, so you will be alive and well at this time next year”]. **I shall surely return** — Here, [even though it was the angel that was talking, nevertheless,] the angel was not informing Avraham that he would return to Avraham. Rather, the angel was speaking to Avraham as God's agent [and thus, it was the equivalent of God Himself saying, “I shall surely return ...”]. This is like (16:10 above), “And an angel of the Lord said to her, I shall surely increase [your offspring],” where clearly it was not in

the power of that angel to increase [Hagar's offspring, for only God can do this]. Rather, [that angel was speaking] as God's agent. So too, here, the angel said [“I shall surely return”] as God's agent. [Rashi now proceeds to cite the Midrashic explanation that the angel was actually saying that he would “surely return” to Sarah, as follows:] Elisha [the prophet] said to the Shunamite woman (II Kings 4:16): “By this appointed time, next year, you will be embracing a son. So she said: No, my master, O man of God! Do not speak falsely to your handmaid!” [What did she mean by this?] She said to him: “Those angels that gave the tidings to Sarah, said, I shall return at the appointed time [while you omitted to say this].” So Elisha said to her: “Those angels live and endure forever. They could truly say, I shall return at the appointed time. But I am merely flesh and blood! Today I am alive and tomorrow I am dead [how could I say, I shall return? Thus, I assure you,] whether I am alive or dead then, By this appointed time, next year [you will be embracing a son].” (Bereishit Rabbah 53:2) **וְהוּא אַחֲרָיו**

— [means:] “The entrance [of the tent] was behind the angel.”

רש"י

אֵלָא כָּעַת: כָּעַת חַיָּה. כָּעַת הַזֹּאת שְׂתֵּהָא חַיָּה לְכֶם שְׂתֵּהוּי בְּלַכֶּם שְׁלָמִים וְקַיָּמִים: שׁוּב אָשׁוּב. לֹא בְּשָׂרוּ הַמַּלְאָךְ שִׁישׁוּב אֵלָיו אֵלָא בְּשִׁלְחֹתוֹ שֶׁל מְקוּם אָמַר לוֹ כְּמוֹ וַיֹּאמֶר לָהּ מִלְאָךְ ה' הַרְבָּה אֲרַבָּה וְהוּא אֵינִן בִּידוֹ לְהִרְבּוֹת אֵלָא בְּשִׁלְחֹתוֹ שֶׁל מְקוּם אֵף כָּאֵן בְּשִׁלְחֹתוֹ שֶׁל מְקוּם אָמַר לוֹ בֵּן (בְּרֵאשִׁית רַבָּה) (אֶלִישֶׁע אָמַר לְשׁוּנַמִּית לְמוֹעֵד הַזֹּאת כָּעַת חַיָּה אֶת חוּבְקַת בֵּן וְתֹאמַר אֶל אֲדֹנָי אִישׁ הָאֱלֹהִים אֵל תְּכַזֵּב בְּשִׁפְחָתְךָ אוֹתָן הַמַּלְאָכִים שֶׁבְּשָׂרוּ אֶת שָׂרָה אָמְרוּ לְמוֹעֵד אָשׁוּב אָמַר לָהּ אֶלִישֶׁע אוֹתָן הַמַּלְאָכִים שֶׁהֵם חַיִּים וְקַיָּמִים לְעוֹלָם אָמְרוּ לְמוֹעֵד אָשׁוּב אָבַל אֲנִי בְּשָׂר וְדָם שֶׁהַיּוֹם חַי וּמָחָר מֵת בֵּין חַי וּבֵין מֵת לְמוֹעֵד הַזֶּה וְגו' : **וְהוּא אַחֲרָיו**. הַפֶּתַח הַזֶּה אַחֲרֵי הַמַּלְאָךְ:

PROPHETS II Kings 4

נביאים מלכים ב פרק ד

וַתָּבֵא וַתַּגִּד לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְכִי מְכֹרִי וַאֲתַת וְתוֹיֵאת לְנַבְיָא דְיִי

(7) Then she came and told the man of God. And he said: “Go, sell the oil, and

אֶת־הַשָּׁמֶן וְשֵׁלְמִי אֶת־נְשִׂיכִי (קרי נשיך) וְאֵת בְּנֵיכִי
 (קרי ובניך) תַּחֲיֵי בְּנוֹתַי: ה וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֵר אֱלִישָׁע
 אֶל־שׁוֹנֵם וְשָׁם אִשָּׁה גְדוֹלָה וַתַּחֲזֹק בּוֹ לֶאֱכֹל־לֶחֶם
 וַיְהִי מִדֵּי עָבְרוּ יֹסֵר שָׁמָּה לֶאֱכֹל־לֶחֶם: ט וַתֹּאמֶר
 אֶל־אִשָּׁה הֲנֵה־נָא יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ
 הוּא עָבַר עָלֵינוּ תַּמִּיד: י נַעֲשֶׂה־נָּא עֲלֵית־קִיר
 קִטְנָה וְנָשִׂים לוֹ שֵׁם מַטֵּה וְשִׁלְחָן וְכֹסֵא וּמְנוּרָה
 וְהָיָה בָּבָאוּ אֵלֵינוּ יֹסֵר שָׁמָּה:

נַעֲבִיד כְּעֵן עֲלֵית כְּתָלָא זַעֲרִיא וְנִתְקַן לֵיה תַּמְלֵ אַתָּר עָרְסָא וּפְתוּרָא וְכוּרְסִיא וּמְנוּרָתָא וַיְהִי בְּמִיתוּהִי
 לְוִתְנָא יִתְפְּגִי לְתַמָּן:

pay your debts, and live, you and your sons, from the rest.” (8) And one day Elisha went to Shunem, where there was a great woman; and she urged him to eat bread. And whenever he passed by, he turned in there to eat bread. (9) And she said to her husband, “Behold, I realize that this is a holy man of God who continually passes by us. (10) Please let us make a little chamber on the roof; and let us set for him there a bed, and a table, and a stool, and a candlestick; and when he comes to us, he will return there.”

RASHI

רש"י

(7) נְשִׂיךְ. החובות שלך: (ח) גְדוֹלָה. חשובה: מִדֵּי עָבְרוּ. באותו העיר: (ט) הֲנֵה נָא יָדַעְתִּי. שלא ראתה זבוב על שלחנו ולא קרי על סדינו: (י) עֲלֵית קִיר. חדר קטן בעליה:
 (7) נְשִׂיךְ — *your debts.* (8) **Great** — *important.* **Whenever he passed by** — *through this city.* (9) **I realize** — *because she did not see a fly on his table, nor any emission on his sheet.* (10) **עלית קיר** — *a little chamber on the roof.*

Writings Mishlei 3

כתובים משלי פרק ג

לֹא אֶל־תִּרְוֹב (קרי תריב) עִם־אָדָם חָנָם אִם־לֹא גִמְלָךְ לֹא תִנְצִי עִם בַּר נֶשֶׂא מַגֵּן אִם לֹא עֲבַד לְךָ בִּישָׂא: לא לא

(30) Do not strive against a man without cause, if he has done you no harm.

RASHI

רש"י

(30) **Do not strive against a man** — *to complain against him, if he has done you no harm, for you thereby transgress, "Love your*

(ל) לֹא תִרְוֹב עִם אָדָם. להתלונן עליו אם לא שגמלקך רעה שעבר על ואהבת לרעהך כמוך:

רעה: לא אֶל־תִּקְנֵא בְּאִישׁ חֲמֹס וְאֶל־תִּבְחַר בְּכָל־
 דְּרָכָיו: לב פִּי תוֹעֵבֶת יְדוּה נִלְוֹז וְאֶת־יִשְׂרָאֵל סוּדוֹ:
 לג מֵאֶרֶת יְדוּה בְּבֵית רָשָׁע וַיְנַוה צְדִיקִים יְבָרַךְ:
 תטן בְּגִבְרָא חֲטוּפָא וְלֹא תִצְבִּי
 בְּכָל־הוֹן אֶרְחִיתֶיהָ: לב מְטוּל
 דְּמִרְחֵק עוֹתָא מִן קָדָם יי וְעַם
 תְּרִיצֵיא שׁוֹעִיתֶיהָ: לג לְטוּתָא
 דְּאֶלְהָא בְּבִתְיֵהוֹן דְּרִשְׁעֵי

וּמַעֲמֵדְהוֹן דְּצְדִיקֵי יְבָרַךְ:

(31) Do not envy the man of extortion, and choose none of his ways. (32) For the perverse is an abomination to the Lord; but His counsel is with the upright. (33) The curse of the Lord is on the house of the wicked; but He blesses the habitation of the righteous.

RASHI

רש"י

fellow as yourself." (31) **Do not envy** — *to* (לא) **אֶל תִּקְנֵא**. לַעֲשׂוֹת כְּמַעֲשָׂיו: (לב) נִלְוֹז. מַעֲוֹת
copy his deeds. (32) **The perverse** — *whose* בְּדְרָכָיו: וְאֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַם יִשְׂרָאֵל סוּדוֹ:
ways are twisted. **The upright** — [את ישרים] *is to be understood as* ישרים, *His counsel is with the upright.*

Mishnah Shabbat, chapter 4

משנה שבת פרק ד

(1) With what may we store [i.e., insulate hot food], and with what may we not store [it]? [When a pot is removed from the fire on the eve of the Sabbath, it may be insulated in anything that preserves heat, but not in something that adds heat]. We may not store [it] in peat [a pressed, hard mass of olive waste or sesame waste], manure, salt, lime, or sand, whether moist [which preserves heat better than when dry] or dry; nor in straw, grape-skins, soft flocking [e.g., rags, wool, etc.], or herbage, when they are [intrinsically] moist; but we may store [food] in them when they are dry. We may store [food] in garments, produce, [e.g., corn or pulse], doves' wings [i.e., feathers], carpenters' shavings, and the fine chips of flax [removed in the combing procedure]. Rabbi Yehudah forbids [storing] in fine chips [of flax], but permits [it] in coarse [chips of flax;

רבנו עובדיה מברטנורא

א במה טומנין. הבא לסלק קדירה מעל גבי כירה בערב שבת ולטמנה בדבר אחר, ואמרו חכמים אין טומנין בדבר המוסיף הבל אלא בדבר המעמיד הבל, איזהו דבר המוסיף ואסור: **לא בגפת**. פסולת של זיתים ושומשמין כשהוא כנוס יחד חם מאד: **לחים**. יש בהן הבל הרבה יותר מיבשין: **זגים**. קליפי הענבים. חרצנים, גרעיני הענבים: **מוכים**. כל דבר רך קרוי מוכין, כגון צמר גפן ותלישי צמר רך של בהמה וגרירת בגדים בלויים: **בוזמן שהן לחים**. אכולהו קאי, אתבן זגים ומוכין ועשבים. ולחין שאמרו, לחין מחמת עצמן לא לחין מחמת משקין שנפלו עליהן לאחר שיבשו. ומוכין לחין מחמת עצמן משכחת לה כגון בצמר הסמוך לאליה או בצמר שבין ירכות הבהמה: **נסורת**. פסולת שמנסרין הנגרים מן העץ כשמגררים אותו במגירה: **נעורת**. דק דק שמנערין מן הפשתן כשמנפצין אותו: **רבי יהודה אוסר**

the law is not in accordance with Rabbi Yehudah]. (2) We may store [food] in fresh hides, and they may be handled [whether food was put away in them or not. They are not *muktzah* since they are fit for reclining upon, and are therefore considered utensils,

which may be handled]; [We may store food] in wool shearings, but they may not be handled [because they are *muktzah*, being set aside to be woven and spun; if they are designated for storage, they may be handled]. What then is done [to remove the pot]? The lid [of the pot, which is regarded as a vessel] is lifted, and they [the shearings] fall off of their own accord. Rabbi Elazar ben Azariah said: The basket [containing the pot and the shearings] is tilted on one side and [the food] is removed, [however, one may not remove the pot itself,] lest one lift [out the pot] and be unable to replace it [if the pot is lifted out bodily, the shearings may all collapse, and since they must not be handled, they cannot be parted in order to replace the pot and since there is a possibility that he may do so regardless, it was therefore prohibited to remove the pot itself]. But the Sages say: [He need not tilt, rather] one may take and replace [the pot, if the space for the pot remains; the law is in accordance with the Rabbis]. If it [a pot] was not covered [i.e., insulated in something to retain its heat] while it was yet day [before the onset of the Sabbath], it may not be covered after nightfall [for this is forbidden on

בדקה ומתיר בגסה: ב טומנין בשלחין, ומטלטלין אותן, בגזי צמר, ואין מטלטלין אותן. כיצד הוא עושה. נוטל את הכסוי והן נופלות. רבי אלעזר בן עזריה אומר, קפה מטה על צדה ונוטל, שמא יטל ואינו יכול להחזיר. וחכמים אומרים, נוטל ומחזיר.

רבנו עובדיה מברטנורא

בדקה. בנעורת של פשתן דקה, אבל בנסורת מודה דשרי בין דקה בין גסה. ואין הלכה כרבי יהודה. ומה שאסרו להטמין מבעוד יום בדבר המוסיף הבל, גזירה שמא יטמין ברמץ ויבוא לחתות בגחלים משתחשך. ואסרו להטמין בשבת בדבר שאינו מוסיף הבל ואע"פ שאינו מבשל, גזירה שמא ימצא קדירתו שנצטננה וירתיחנה באור בשבת. ובין השמשות מותר להטמין בדבר שאינו מוסיף הבל כדאמרין בסוף פרק במה מדליקין, דליכא למגור שמא ימצא קדירתו שנצטננה וירתיחנה דסתם קדירות בין השמשות רותחות הן. ורמב"ם פירש בתם קדירות בין השמשות רותחות הן פירוש שאין הדעת סובלתו, מפני שיבוש הנוסחאות וגירסאות מהופכות שנמצא בגמרות שלפניו בפרק במה מדליקין, שהוא היה גורס מפני מה אמרו אין טומנין בדבר שאינו מוסיף הבל משחשיכה גזירה שמא יטמין ברמץ, ומפני מה אמרו אין טומנין בדבר המוסיף הבל מבעוד יום גזירה שמא ירתיח. ואין הגירסאות כן, אלא מפני מה אמרו אין טומנין בדבר שאינו מוסיף הבל משחשיכה גזירה שמא ירתיח, ואין טומנין בדבר המוסיף הבל מבעוד יום גזירה שמא יטמין ברמץ: **ב שלחין.** עורות. תרגום הפשיט, וישלה: **ומטלטלין אותן.** בין שטמן בהן בין שלא טמן בהן, דחזו למזוג עליהו, כלומר להשען עליהם: **ואין מטלטלין אותן.** דמוקצות הן לטוות ולארוג. ואע"פ שטמן בהן לפי שעה, לא הפקירן לגמרי כשלא ייחדן להטמנה, אבל ייחדן להטמנה מטלטלין: **כיצד הוא עושה.** זה שטמן בהן כיצד יטול קדירתו הואיל ואסור לטלטלן והרי היא טמונה כולה בהן: **נוטל.** כיסוי של קדירה שיש תורת כלי עליו, ואע"פ שהן עליו לא איכפת לן, דלא נעשה בסיס להן, שאין עשוי אלא לכסות את הקדירה: **רבי אלעזר אומר קופה מטה על צדה ונוטל.** כשבא ליטלה מטה את הקופה על צדה, שמא יטול את הקדירה ויפלו הגזיזין שמכאן ומכאן לתוך הגומא שיש בה הקדירה, ואם יצטרך לחזור ולהטמינה לא יוכל לטלטל הגזיזין לכאן ולכאן ולעשות גומא ולהחזירה לתוכה: **וחכמים אומרים נוטל.** את הקדירה, ואם לא נפלו הגזיזין שמכאן ומכאן ולא נתקלקלה הגומא מחזיר הקדירה למקומה, ולא אסרינן ליה ליטול את הקדירה לכתחילה גזירה שמא תתקלקל הגומא. ומודים חכמים שאם נתקלקלה הגומא שלא יחזיר. והלכה

Sabbath, with any material]. If it was covered but became uncovered, it may be covered again. A bottle may be filled [on Shabbat] with [cold] water and placed under a head pillow or full size pillow [to prevent the sun from reaching and warming it].

לֹא כִסְהוּ מִבְּעוֹד יוֹם, לֹא יִכְסְנוּ מִשְׁתַּחֲשֵׁף. כִּסְהוּ וְנִתְגַּלְגַּל, מִתָּר לְכִסּוֹתוֹ. מִמְּלֵא אֶת הַקִּיתוֹן וְנוֹתֵן לְתַחַת הַכֶּרֶב, אוֹ תַחַת הַכֶּסֶת:

רבנו עובדיה מברטנורא

כחכמים: לֹא יִכְסְנוּ מִשְׁתַּחֲשֵׁף. שאסור להטמין בשבת בין בדבר המוסיף הבל בין בדבר שאינו מוסיף הבל בדרך הטמנה: וְנוֹתֵן. בשבת: תַּחַת הַכֶּרֶב. שמשים מראשותיו ואע"פ שהוא מלא מוכין או נוצה, שאין דרך הטמנה בכך: כִּסְתָה. גדול מוכר:

Gemara Shabbat 49a

גמרא שבת דף מט.

Rav Yanai said: *Tefillin* demand a pure body, like Elisha the man of wings. What does this mean? — Abbaye said, That one must not pass wind while wearing them. Rava said, That one must not sleep in them. And why is he called “the man of wings?” Because the wicked Roman government once proclaimed a decree against Israel that whoever donned *tefillin* should have his brains pierced through; yet Elisha put them on and went out into the streets. [When] a *kuastur* [the government official responsible for enforcing this decree] saw him, he fled before him, whereupon he gave pursuit. As he overtook him, he [Elisha] removed them from his head and held them in his hand. “What is that in your hand?” he demanded. “The wings of a dove,” was his reply. He stretched out his hand and lo! they were wings of a dove. Therefore he is called “Elisha the man of wings.” And why the wings of a dove rather than those of other birds? Because “Kneset Yisrael” is likened to a dove, as it is said, “as the wings of a dove covered with silver;” (Psalms 68:14) just as a dove is protected by its wings [against the cold, and against other birds, using its wingtips as weapons], so too, is Israel protected by the commandments.

אָמַר רַב יַנַּאי תְּפִילִין צָרִיכִין גּוּף נָקִי כְּאַלְיֵשָׁע בְּעַל כְּנָפִים. מָאִי הִיא. אַבְיֵי אָמַר שְׁלֵא יְפִיחַ בְּהֵן. רַבָּא אָמַר שְׁלֵא יִישֵׁן בְּהֵן. וְאַמַּאי קָרִי לִיהָ בְּעַל כְּנָפִים שְׁפַעַם אַחַת גְּזֵרָה הַמְּלֻכּוֹת גְּזִירָה עַל יִשְׂרָאֵל שְׁכַל הַמַּנִּיחַ תְּפִילִין יִנְקְרוּ אֶת מוֹחוֹ וְהָיָה אֱלִישֵׁעַ מְנִיחֵן וְיוֹצֵא לְשׁוּק רָאֵהוּ קְסָדִיר אֶחָד רֵץ מִפְּנֵיו וְרֵץ אַחֲרָיו וְכִיּוֹן שְׁהִגִּיעַ אֶצְלוֹ נִטְלָן מֵרֵאשׁוֹ וְאֶחָד בִּידוֹ אָמַר לוֹ מַה זֶה בְּיַדְךָ אָמַר לוֹ כְּנָפֵי יוֹנָה פֶּשֶׁט אֶת יָדוֹ וְנִמְצְאוּ כְּנָפֵי יוֹנָה לְפִיכָךְ קוֹרִין אוֹתוֹ אֱלִישֵׁעַ בְּעַל כְּנָפִים. וְמָאִי שָׁנָא כְּנָפֵי יוֹנָה מִשְׁאָר עוֹפּוֹת מִשּׁוּם דְּאַמְתִּילָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְיוֹנָה שְׁנֹאמַר (תהלים סח) כְּנָפֵי יוֹנָה נִחְפָּה בְּכֶסֶף וְגו' מַה יוֹנָה כְּנָפֶיהָ מְגִינּוֹת עֲלֶיהָ אֵף יִשְׂרָאֵל מִצּוֹת מְגִינּוֹת עֲלֶיהָ:

זוהר וירא דף ק"ד ע"א

וְיִקְוּמוּ מִשְׁם הַאֲנָשִׁים וְיִשְׁקִיפוּ עַל פְּנֵי סָדוּם רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר תָּא תְּזִי בְּמַה אֲנִיָּהּ קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא מֵיבּוֹ עִם כָּל בְּרִיין וְכָל שְׂבָן לְאִינוּן דְּאִזְלִי בְּאוֹרְחוֹי. דְּאֶפִּילוּ בְּזִמְנָא דְּבָעֵי לְמִידָן עֲלֵמָא אִיהוּ גְּרִים לְמֵאן דְּרַחֲמִים לִיהָ לְמוֹכְזֵי בְּמַלְחָה עַד לֹא יִיתִי הֵהוּא דִּינָא לְעֲלָמָא. דְּתַנְיִין בְּשַׁעֲתָא דְּקְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא רַחֲמִים

ליה לבר נש משדר ליה דורונא ומאן איהו מסכנא בגין דיוכי ביה וכיון דיוכי ביה איהו אמשיד עליה חד חומא דחסד דאתמשד מסטר ומינא ופריש ארישיה ורשים ליה. בגין כך כד ייתי דינא לעלמא ההוא מחבלא יודקה ביה וזקיף עיגוי וחקא לההוא רשימו כדן אסתלק מניה ואודקה ביה בגין כך אקדים ליה קדשא בריה הוא במה דיוכי. ותא חזי כד בעא קדשא בריה הוא לאייתאה דינא על סרום אזכי קודם לאברהם ושדר ליה דורונא למזכי עמהון בגין לשוכא ללוט בר אחוה מתמן הדיא הוא דכתיב ויזכור אלהים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפכה. ולא כתיב ויזכור אלהים את לוט דהא בזכותיה דאברהם אשתויב. ומאי ויזכור דדכיר ליה מאי דאזכי קודם עם אינון תלת מלאכין. כגוונא דא בר נש דיוכי בעדקה עם בני נשא בשעתא דדינא שרייא בעלמא קדשא בריה הוא אדכר ליה להחיא צדקה דעבד בגין דככל שעתא דיוכי בר נש הכי אכתיב עליה לעילא ואפילו בשעתא דדינא שרייא עלוהי קדשא בריה הוא אדכר ליה להחיא מיבו דעבד וזכה עם בני נשא במה דאת אמר (משלי יא) וצדקה תציל ממות. בגיני כך אקדים ליה קדשא בריה הוא לאברהם בגין דיוכי וישויב ללוט:

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Rav Nissim Gaon, Megilat Starim

מגילת סתרים מרב נסים גאון

If you see one of the wicked upon whom the Holy One, blessed be He, has showered goodness and has made life pleasant for him in this world, it may be that he fulfilled a commandment in this world and is getting his reward here so that [full] punishment will be exacted from him in the World to Come. As it says, “And He repays those who hate Him to their face, to cause them to perish.” (Deuteronomy 7:10) Onkelos translates this [into Aramaic] as, “He repays those who hate Him for the good that they do before Him in their lifetimes in order to destroy them.” He makes him stumble by paying what he deserves, according to the amount that he did, in this world. Similarly, it is said concerning the righteous person who committed a few sins, that the Holy One, blessed be He, causes him suffering in this world in the amount that will purge him of his sins, so that he will have [full] reward in the World to Come, repaying all his righteousness in the future. This is said in our Talmud and in the [Jerusalem] Talmud of the land of Israel. We mention here that which is stated in the Talmud of the land of Israel because they phrased it concisely. It says thus: “If he has a majority of merits and a minority of sins, the minority of sins that

אם תראה אחד מן רשעים שהשפיע לו הקדוש ברוך הוא טובה והנעים עליו בעולם הזה אפשר שעשה מצוה בעולם הזה ונוטל שכרו כאן כדי שיהיו נפרעים ממנו בעולם הבא כמו שנאמר (דברים ז) ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו ומתרגמין ומשלם לשנאוהי טבון דאינון עבדין קדמוהי בחייהון לאובדיהון. מכשילו בשילום גמולו כשיעור שעשה בעולם הזה. וכמו כן נאמר עוד כי הצדיק שעבר עבירות מועטות הקדוש ברוך הוא מייסרו בעולם הזה כשיעור מה שממקין עונותיו כדי שיהא לו שכר בעולם הבא משלם כל צדקותיו לעתיד לבא. דבר זה נאמר בתלמודנו ובתלמוד ארץ ישראל ואנו מזכירים כאן מה שאמרו בתלמוד ארץ ישראל לפי שתפסו בו דרך קצרה וכן אמר רובו זכיות ומיעוט עבירות מיעוט עבירות שיש בידו נפרעים ממנו

